

La Comédiathèque

Kriisi ja rangaistus

Jean-Pierre Martinez

comediatheque.net

Tämä teksti on saatavilla ilmaiseksi luettavaksi.
Huomio! Kaikki julkiset esitykset, olivatpa ne ammatti- tai harrastajateatterin esityksiä, edellyttävät tekijän ennakkolupaa. Ota yhteyttä Jean-Pierre Martinezin ja pyydä lupa hänen teostensa esittämiseen:
<https://jeanpierremartinez.net/en/contact-2/>

Kriisi ja rangaistus

Jean-Pierre Martinez

Käännös ja sovitus: tekijä

Työtön näyttelijä palkataan konkurssin partaalla olevaan pankkiin, ja hän huomaa pian, että hänen tehtävänsä on toimia syntipukkina. Mutta painajainen on vasta alkamassa...

HENKILÖT:

Jari Korhonen: näyttelijä
Alex: johtaja (nainen tai mies)
Kim: assistentti (nainen tai mies)
Maria: siivooja
Maija: näyttelijän vaimo
Birgitta: ensimmäinen asiakas
Laina: toinen asiakas

*Maijan, Marian, Birgitan ja/tai Lainan roolit
voi haluttaessa esittää sama näyttelijä.*

© La Comédiathèque

Hillitty mutta vaikuttava toimisto: suuri pöytä, jolla on ainoastaan puhelin sisäpuhelintoiminnolla sekä vihreä ja punainen merkkivalo, pehmustettu pyörillä liikkuva ja kääntyvä johtajantuoli sekä pieni sivupöytä, jolla on alumiininen termospullolta näyttävä esine. Sen yläpuolella seinällä on kehystetty miehen muotokuva. Maria lakaisee lattiaa. Alex saapuu kolmiosaisessa puvussa tai jakkupuvussa sen mukaan, esittääkö roolia mies vai nainen.

Alex – Maria... Halusin juuri puhua kanssanne.

Maria lakkaa lakaisemasta.

Maria – Niin, johtaja?

Alex – Kuinka monta vuotta olettekaan jo lakaisseet täällä meillä, Maria?

Maria – En tiedä, johtaja. En ole laskenut. Ettekö ole tyytyväinen työhöni?

Alex – Olen, olen, päinvastoin. Halusinkin onnitella teitä. Tiedätkö pankkimme tunnuslauseen?

Maria – Jokaisen pitää lakaista ensin oman ovensa edusta?

Alex – Juuri niin, Maria! Teidän ansiostanne Solidaarisuuspankin julkisivu on aina moitteeton. Ja pankin julkisivu on sen käyntikortti, eikö niin? Jos pankin julkisivu ei ole siisti, asiakkaat saattavat ajatella, että...

Maria – Ei taida pankkiirikaan olla ihan puhtoinen...

Alex – Aivan! Te ymmärsitte heti, Maria.

Maria – Saanko jatkaa työtäni, johtaja?

Alex – Ihan vielä ette, Maria...

Maria – Selvä...

Alex selvittää kurkkuaan.

Alex – Kuten tiedätte, rakas Maria... erittäin rakas Maria... sanoisin jopa vähän liian kallis Maria... meillä on kriisi.

Maria – Ai niinkö, johtaja?

Alex – Kriisi, Maria! Vaikka ette lukisi talousuutisia joka päivä, olette kai kuulleet siitä? Mutta totta, miten ajattelematon olen! Tehän olette espanjalainen, eikö niin?

Maria – Portugalilainen, johtaja...

Alex – Vielä parempi! Tai siis pahempi... Portugalissakin eurokriisi on tuntunut nahoissa. Älkää sanoko, ettette ole huomanneet?

Maria – En, johtaja...

Alex – Joka tapauksessa on taantuma, ja rahoitusala kärsii tietenkin ensimmäisenä arvojen yleisestä laskusta...

Maria – Arvojen...

Alex – Puhun pörssiarvoista, tietenkin. Mutta uskokaa pois, Maria: talouslamasta henkiseen lamaan on usein vain yksi askel. Kun kurssit laskevat, mielialakin laskee. Ja kun mieliala on pohjalla, moraalikriisikään ei ole kaukana.

Maria – Niin, johtaja...

Alex – Ettekö tekin, Maria, ole vähän masentunut?

Maria – Ihan hyvin minä voin, johtaja. En valita...

Alex – Anteeksi nyt, Maria, mutta kun teitä katsoo tuossa luudan kanssa... ette suorastaan säteile elämäniloa.

Maria – Olen ehkä vähän väsynyt. Kun olen vuodesta toiseen lakaissut teidän ovenne edustaa...

Alex – Tällä yritän sanoa, Maria, ettei pankkimekaan ole säästynyt myrskyltä. Meidänkin on tehtävä säästöjä. Ymmärrättehän?

Maria – Ymmärrän, johtaja...

Alex – Teidän parhaaksenne Solidaarisuuspankki on joutunut tekemään rajuja mutta tuskallisia ratkaisuja työpaikkanne säilyttämiseksi. Voin nyt kertoa, että työpaikkanne oli vakavasti uhattuna.

Maria – Kiitos, johtaja...

Alex – Siksi minulla on ilo ilmoittaa, Maria, ettei teitä irtisanota.

Maria – Minähän olen täällä pimeästi töissä, johtaja.

Alex – Oli miten oli, saatte toistaiseksi jatkaa oven edustan lakaisemista. Ja kuka tietää? Ehkä jonain päivänä annan teidän lakaista johtajankin työhuoneen.

Maria – Kiitos, johtaja...

Alex – Solidaarisuuspankki tietenkin odottaa teiltä pientä panosta myös tämän maan työllisyyden turvaamiseksi. Ilman työtä ei ole ostovoimaa, ilman ostamista ei ole luottamusta, ja ilman luottamusta ei ole työtä. Stagflaation noidankehä. Pysyttekö mukana?

Maria – Yritän, johtaja...

Alex – Tämä kaikki menee tietenkin vähän yli hilseen, Maria-parka, mutta voitte luottaa minuun. Yritän sanoa asian selvemmin. Vastineeksi työpaikkanne säilymisestä Solidaarisuuspankki ehdottaa kolmekymmenen prosentin palkanalennusta. Kuulostaa varmasti kohtuulliselta, eikö?

Maria – Kolmekymmentä prosenttia?

Alex – Vajaa kolmannes, jos se kuulostaa paremmalta.

Maria – Kolmannes pois?

Alex – Tietenkin pois, ei lisää! Näinä aikoina edes siivoojan töitä ei kasva puissa, Maria. Kohta pankin lattian lakaisemiseenkin, vaikka pimeästi, vaaditaan ammattikorkeakoulututkinto! Lisäksi vähän suhteita ja ehkä etenemistä sängyn kautta... Onko teillä tutkintoa, Maria?

Maria – Ei ole, johtaja...

Alex – Eikä varmaan vaikutusvaltaisia suhteitakaan?

Maria – Ei, johtaja...

Alex – Ja mitä siihen makuuhuoneen kautta etenemiseen tulee, rakas Maria, en halua loukata, mutta kaikki valtit eivät taida siinäkään olla teidän kädessänne... Sellaista elämä on. Suuri arpajainen. Eikä edes Solidaarisuuspankki voi sitä muuttaa. Jotkut syntyvät Westendiin, hienoon sukuun ja hyvännäköisinä, toiset taas... Myönnättehän siis, että tarjouksemme on suorastaan antelias. Mitä mieltä olette?

Maria – Mitä mieltä minä olen, johtaja?

Alex – Niin, Maria. Ei teidän välttämättä tarvitse olla mitään mieltä, mutta kuuntelen silti. Demokratiassahan tässä vielä eletään...

Maria näyttää todella miettivän.

Maria – Mitä mieltä olen...

Alex – Kai te nyt jotain ajattelette...

Maria – Ajattelen kyllä, johtaja... (*Maria kohottaa luutansa lyödäkseen.*) Tätä minä ajattelen!

Alex – Maria? Oletteko tullut hulluksi?

Maria ajaa Alexia luudalla takaa kulisseihin.

Alex – Maria, rauhoittukaa! Sehän oli vain ehdotus! Mehän kannatamme työmarkkinavuoropuhelua...

Alexin huudot kuuluvat kulisseista.

Alex – Ai! Auts! Kaksikymmentä prosenttia?

Maria – Haluatteko lisää luudasta?

Alex – Kymmenen prosenttia?

Maria – Kymmenen prosentin korotus?

Alex – No siis...

He palaavat näyttämölle. Maria pitää Alexia loitolla luudallaan valmiina lyömään uudestaan.

Alex – Hyvä on, Maria. Neuvottelu pitää osata lopettaa, ja ymmärsin kyllä, ettei teidän ehdotuksenne ole neuvoteltavissa. Sovittu. Solidaarisuuspankki korottaa palkkaanne kymmenellä prosentilla...

Maria – Hyvä, johtaja.

Alex – Te olette kova neuvottelija, Maria. Me osaamme arvostaa työntekijöidemme vahvuuksia... ja luonnetta teiltä ei ainakaan puutu.

Maria – Kiitos, johtaja...

Alex – Kiinnostaisiko teitä pieni, täysin palkallinen koulutus perintäosastollemme? Kuten sanoin, on kriisi, ja huonosti maksavia asiakkaita tulee koko ajan lisää...

Maria – Vieläkö haluatte luudasta, johtaja?

Alex perääntyy varovasti.

Alex – Unohdetaan koko asia, Maria. Jatkakaa työtänne...

Maria – Kiitos, johtaja.

Alex poistuu Marian valvovan katseen alla.

Haluttaessa musiikillinen, laulettu ja/tai koreografinen välisoitto. Sen voi toteuttaa vanhan nukketeatterifarssin hengessä: Alex palaa mekaanisesti uudestaan hyökkäykseen ja Maria hutkii häntä luudalla. Alex ja Maria poistuvat.

Pimennys.

Kim, huolitellun ja ylipalvelualttiin assistentin karikatyyri, tulee sisään kansio kädessään. Hänen perässään saapuu Jari, joka näyttää olonsa tukalaksi liian tiukassa puvussa ja nuhjaantuneessa solmiossa, joiden olisi tarkoitus saada hänet näyttämään johtohenkilöltä.

Kim – Tätä tietä, olkaa hyvä... Tässä on työhuoneenne.

Jari (*hämmästyneenä*) – Minun työhuoneeni? Oletteko varma?

Kim – Se on vähän karu, tiedän. Halutessanne voitte piristää seiniä muutamalla taululla.

Jari – Miksei...

Kim – Kukkaruukkuja tai maljakoita en kuitenkaan suosittele.

Jari – Ai...

Kim – Ylipäättään mitään sellaista, jonka joku voisi haluta heittää päin kasvojanne.

Jari (*yllättyneenä*) – Tietenkin...

Kim – Paperiveistä ei myöskään kannata jättää pöydälle. Eikä edes nitojaa.

Jari – Vaimonikin inhoaa sitä, että jätän tavaroita lojumaan...

Kim – Kaikkea, mitä voisi käyttää lyömäaseena.

Jari katsoo häntä huolestuneena.

Kim – Alex selittää kyllä.

Jari – Alex...?

Kim – Osaston johtaja. Hän palkkasi teidät. Hän ei ole juuri nyt paikalla, mutta tulee pian.

Jari – Selvä... Mutta mitä te täällä oikeastaan teette?

Kim – Varainhoitoa.

Jari – Aivan...

Kim – Sanotaan vaikka niin, että autamme rikkaita rikastumaan entisestään.

Jari – Jalo tehtävä... Ja onnistuuko se?

Kim – Ei joka kerta, valitettavasti. Siksihän te oikeastaan olette täällä.

Jari – Ai minä? En oikein tiedä. Kaupungin työllisyyspalvelut lähettivät minut tänne... Mutta oletteko varma, ettei tässä ole sattunut virhettä?

Kim – Virhe? Miksi ihmeessä?

Jari – En vain tunne oikein sopivani tähän...

Kim – Ei ole virhettä, herra Karhunen, voitte olla rauhassa.

Jari – Korhonen...

Kim – Minulla on tässä tietonne, ja profiilinne vastaa täsmälleen sitä, mitä Alex tähän tehtävään etsii.

Jari – Minun profiilini... En edes tiennyt, että minulla on sellainen. Yleensä se ei työnantajia juuri kiinnosta...

Kim avaa kansion ja vilkaisee sitä.

Kim – Katsotaanpa... Olette näyttelijä ja olette olleet työttömänä noin kaksi vuotta...

Jari – Melkein kolme, oikeastaan...

Kim – Työllisyyspalvelujen psykologi kuvailee teitä apaattiseksi ja alistuneeksi, ja toteaa teillä olevan taipumusta syyllisyyteen ja itsenne vähättelyyn...

Jari – Ja juuri sellaista profiilia te tähän tehtävään haette?

Kim jättää mieluummin vastaamatta.

Kim – Annan teille lounassetelit myöhemmin. Haluatteko kahvia, herra Karhunen?

Jari – Kiitos, mutta pelkään aina, etten sitten saa nukuttua... Siis yöllä.

Kim – Selvä. Jos tarvitsette jotain, olen viereisessä huoneessa. Painakaa vain sisäpuhelimen nappia.

Jari – Ai täällä on sellainen... kuin vanhoissa mustavalkoelokuvissa?

Kim näyttää puhelimen näppäintä.

Kim – Tämä on sentään värillinen. Vihreä nappi.

Jari – Selvä...

Kim – Punaista nappia painakaa vain äärimmäisessä hätätilanteessa.

Jari yrittää keventää tunnelmaa vitsillä.

Jari – Ymmärrän... hälytysnappi.

Kim – Juuri niin. Mutta muistakaa: vähän kuin Pendolinon hätäjarru – aiheetonta käyttöä rangaistaan ankarasti.

Jari ei oikein tiedä, vitsaileeko Kim vai ei.

Kim – Jätän teidät asettumaan rauhassa.

Jari – Kiitos...

Kim poistuu. Jari katselee työhuonetta tietämättä oikein, mitä tekisi. Hän pysähtyy sivupöydän yläpuolella olevan miehen muotokuvan eteen ja tarkastelee sitä hämmentyneenä. Sitten hän huomaa termospulloksi luulemansa esineen, ottaa sen käteensä ja epäröi.

Jari – Ehkä otan sittenkin kahvia. Jospa se vähän herättäisi... (*Katsoo ympärilleen.*) Täällä ei ole kuppia... (*Avaa korkin.*) Ehkä korkki käy kupista... (*Hän kaataa termokseksi luulemansa astian sisältöä korkkiin, mutta sieltä tulee tuhkaa.*) Mitä helvettiä tämä on...?

Kim palaa työhuoneeseen. Jari yrittää kiireesti sulkea korkin, mutta läikyttää samalla tuhkaa. Ilmaan nousee pieni tuhkapilvi, jota hän yrittää hätistellä kädellään. Kim katsoo häntä paheksuvasti. Jari näyttää kiinni jääneeltä koulupojalta.

Jari – Anteeksi, minä... Mutta mikä tämä oikein on? Aladdinin lamppu? Luulin jo, että sieltä tulee henki ja lupaa täyttää kolme toivomustani.

Kim – Uskokaa pois, siellä ei ole henkeä. Mutta suosittelen silti, ettette koske siihen. (*Huolestuttavan vakavana.*) Alex ei pitäisi siitä... (*Palauttaa palveluhymyn ja ojentaa vihkosen.*) Tässä lounassetelinne.

Jari – Kiitos...

Kim (*poistuessaan*) – Ai niin, Alex soitti. Hän myöhästyy vähän.

Jari – Selvä.

Kim poistuu. Jari on yhä vaivautuneempi. Hän kiertää huoneessa ja yrittää istahtaa johtajantuoliin. Tuolin syvyys yllättää hänet, ja hän korjaa asentoaan arvokkaammaksi. Hän nojaa kyynärpäät pöydälle ja yrittää näyttää johtajalta. Hän nostaa puhelimen luurin saadakseen jotain tekemistä. Hän yrittää siirtää puhelinta, mutta huomaa sen olevan kiinnitetty pöytään. Ideat loppuvat. Hän haukottelee, nostaa jalat pöydälle ja hakee mukavamman asennon. Hetken kuluttua hän alkaa torkkua. Puhelimen aggressiivinen soittoääni säikäyttää hänet hereille, ja hän putoaa tuolilta. Hän nousee ja saa lopulta luurin käteensä.

Jari – Haloo...? Ei, ei... Kyllä, yhdistäkää vain, kiitos... Hei kulta? Joo, kaikki on hyvin, älä huoli... (*Yrittää vitsailla.*) En ole ainakaan vielä saanut potkuja. En tosin ole vielä nähnyt osaston johtajaa... En oikeastaan ole edes aloittanut töitä. Mitä minun pitäisi tehdä? Kuule, en tullut kysyneeksi... Eiköhän Alex selitä. Joo, se on pomon nimi. En tiedä, onko se etu- vai sukunimi... Soitan kun tiedän enemmän. Älä nyt hermostu. Soitan myöhemmin. Pusuja.

Hän laskee luurin, epäröi hetken ja painaa sisäpuhelimien vihreää nappia.

Jari – Kim? Jari tässä... Niin, se Jari viereisestä työhuoneesta... Selvä, anteeksi. Nyt tiedän, ettei sisäpuhelimessa tarvitse esitellä itseään... Ajattelin vain kysyä, että... voisin sittenkin ottaa kahvia, jos siitä ei ole liikaa vaivaa. Montako sokeria? No... kolme, jos se ei ole kohtuutonta. Kiitos paljon, Kim.

Hetkeä myöhemmin Kim tulee sisään kahvin kanssa.

Jari – No jopas... palvelu pelaa. Olette tehokkaampi kuin tuohon termokseen vangittu henki.

Kim vilkaisee häntä hieman oudosti, laskee kahvin pöydälle ja palauttaa ystävällisen ilmeensä.

Kim – Haluatteko jotain muuta?

Jari – Ei kiitos, tämä riittää... (*Kim on lähdössä.*) Tai hetkinen... (*Kim kääntyy.*) Saanko kysyä jotain?

Kim – Tietenkin.

Jari – Mikä minun työni oikein on?

Kim – Työnne?

Jari – Mitä minun pitäisi tehdä?

Kim – Tehdä?

Jari – Ei kai minulle makseta siitä, etten tee mitään? Ei se minua varsinaisesti järkyttäisi, mutta kuitenkin...

Kim – Teidät on palkattu hoitamaan asiakaspalvelua, herra Karhunen.

Jari – Millaista asiakaspalvelua?

Kim – Sanotaan vaikka, että kyse on asiakassuhteen jälkihoidosta.

Jari – En tiennytkään, että varainhoidossa on sellainen osasto...

Kim – Alex selittää tämän paremmin kuin minä.

Jari – Selvä...

Kim – Haluatteko tietää vielä jotain, herra Karhunen?

Jari – En... tai kyllä. Kuka tuo tyyppi on tuossa termoksen yläpuolella?

Kim – Termoksen?

Jari – Siinä kuvassa!

Kim – Ai... hän.

Jari – Kuukauden työntekijä?

Kim – Teidän edeltäjänne.

Jari – Missä hän on nyt?

Kim – Termoksessa.

Jari – Anteeksi?

Kim – Se on hautauurna.

Jari – Ai... selvä. Ja mihin tämä mies kuoli, kun te pidätte hänen tuhkaansa täällä kuin kotialttarilla?

Kim – Hän kuoli työtehtävissään.

Jari – Työtehtävissään?

Kim – Niissä samoissa, joista tulee teidän tehtäviänne.

Jari – Jälkihoidossa.

Kim – Juuri niin.

Jari – Työtapaturma?

Kim – Niinkin sitä voi kutsua. Muuta?

Jari (*järkyttyneenä*) – Ei juuri nyt, kiitos...

Kim poistuu. Jari menee muotokuvan eteen ja tarkastelee sitä nyt aivan uudella, selvästi huolestuneella katseella. Sitten hän ottaa uurnan varovasti käteensä.

Jari – Eli se ei ollutkaan kahvinporoa...

Suuri punainen merkkivalo alkaa vilkkua ja hälytin soi. Jari hätäntyy eikä ehdi edes tarttua puhelimeen, kun huoneeseen ryntää liike-elämän ammattilaisen oloinen nainen. Hälytys lakkaa.

Alex – Te siis olette se.

Jari – Niin... minä?

Alex läimäyttää häntä saman tien.

Alex – Siitä alkuun.

Jari (*ällistyneenä*) – Hyvää päivää...

Alex – Joko olette huijari tai täysin epäpätevä. Kumpi?

Jari – Kumpi mitä?

Alex – Epärehellinen vai kyvytön?

Jari – Minä... en tiedä. Onko pakko valita?

Alex – Eikö teillä ole muuta sanottavaa?

Jari – Siis...

Alex – Haluatteko toisen?

Jari – Öö, en... jos se vain voidaan välttää.

Alex – Tiedätekö, paljonko tämä kaikki tulee minulle maksamaan?

Jari – Olen todella pahoillani...

Alex – Hän on pahoillaan... Älkää nyt viitsikö!

Jari – Vakuutan että...

Alex – Ja tietenkin väitätte, ettei se ole teidän syytänne.

Jari – En nyt ihan niinkään sanoisi, mutta...

Alex – Huonoa tuuria vain, niinkö?

Jari – Niin, ehkä... Mutta mistä te oikeastaan puhutte?

Alex – Tietysti. Esittäkää vain viatonta...

Jari – Anteeksi.

Alex – Mitä me nyt sitten teemme?

Jari – En tiedä...

Alex – Onko teillä jokin ratkaisu?

Jari – Ei minkäänlaista.

Alex – Olette kyllä surkea tapaus.

Jari – Niin vaimonikin sanoo usein...

Alex – Eikä tämä kaikki tietenkään vie yöunianne?

Jari – Voinko tarjota kahvia?

Alex – Tietysti. Mutta ette te minua kahvilla lepyttele.

Jari – Ei ollut tarkoituskaan...

Alex – Ette te tästä kuin koira veräjästä selviä, uskokaa pois.

Jari – Lupaam, etten selviä...

Alex (*vaihtaa yhtäkkiä sävyä*) – Outo ilmaus muuten, eikö?

Jari – Mikä ilmaus?

Alex – Että ”kuin koira veräjästä”. Miksi juuri koira? Ja miksi veräjä?

Jari – Niin... kai siitä pääsee liian helposti läpi.

Alex (*palaa asiaan*) – Mutta älkää yrittäkö vaihtaa puheenaihetta!

Jari – Anteeksi, minä...

Alex – Te olette idiootti.

Jari – Minä olen tässä vasta aloittelija ja...

Alex – Idioottina aloittelija?

Jari – Niinkin voisi sanoa...

Alex – Siinä tapauksessa ennustan teille loistavaa uraa!

Jari – Kiitos...

Alex – Me tapaamme vielä, hyvä herra. Ja nopeammin kuin arvaattekaan.

Jari – Odotan innolla.

Alex – Ja vielä irvaillette minulle?

Alex epäröi kuin etsien jotain sopivaa. Sitten hän menee muotokuvan luo, ottaa kehyksen seinältä, lyö sen Jarin päähän ja poistuu raivon vallassa. Jari jää seisomaan hölmistyneenä kehys harteillaan. Kim palaa kuin mitään ei olisi tapahtunut hakemaan tyhjää kahvikuppia.

Kim – Kaikki hyvin, Jari?

Jari – Öö... kyllä, kiitos.

Kim – Lisää kahvia?

Jari – Ei kiitos, tämä riittää...

Kim vilkaisee häntä ja huomaa kehyksen hänen harteillaan.

Kim – Sallitteko? (*Hän irrottaa kehyksen Jarin ympäriltä ja ripustaa sen takaisin.*)
Älkää huoliko, se vaihdetaan. Olemme tottuneet tähän.

Jari – Tottuneet? Mutta... kuka tuo hullu oli?

Kim – Ai hän... Hän oli... ensimmäinen asiakastapaamisenne.

Jari – Ensimmäinen tapaamiseni?

Kim – Alex selittää...

Jari – Ei, nyt riittää! Se teidän Alexinne ei selitä minulle enää yhtään mitään! Minä en tullut tänne hakattavaksi!

Kim – Mutta... juuri sitä vartenhan te olette täällä.

Jari – Anteeksi mitä?

Kim – Sitä varten teidät palkattiin, herra Karhunen. Aivan kuten edeltäjänne.

Jari – Että minua solvataan ja läimäytellään?

Kim – Ammatin varjopuolia...

Jari – Minkä ammatin?

Kim – Sen, josta teille maksetaan palkkaa!

Jari – Entä jos en suostu?

Kim – Emmehän me voi maksaa teille siitä, ettette tee mitään, herra Karhunen. Olkaa kohtuullinen. Teillähän ei ole mitään erityistä pätevyyttä. Olette näyttelijä...

Jari – Hyvä on. Siinä tapauksessa irtisanoudun. En jää tähän hullujenhuoneeseen minuutiksikaan.

Kim – Odottakaa nyt ainakin, että Alex palaa. Kas, siinähän hän jo tulee...

Alex, joka esitti äsken Jaria läimäyttäneenä asiakasta, saapuu.

Jari (hämmästyneenä) – Te olette Alex?

Alex (erittäin ystävällisesti) – Hauska tutustua.

Kim – Jätän teidät kahden.

Jari – En ymmärrä tästä mitään. Tämä on painajainen...

Alex – Anteeksi tämä pieni näytelmä, mutta kyse oli viimeisestä käytännön kokeesta ennen tulikastettanne.

Jari – Minun tuli...

Alex – Ajatelkaa sitä työhaastatteluna. Ja läpäisitte sen erinomaisesti. Onnittelut, herra Karhunen!

Jari – Kiitos, mutta voisitteko viimein kertoa, mitä minun pitäisi täällä tehdä? Assistenttinne ei suostunut selittämään.

Alex – Se on hyvin yksinkertaista. Ymmärrätte heti. Tiedän, että olette älykäs mies, herra Karhunen, vaikka näytättekkin täydelliseltä tollolta eikä teillä ole tutkintoa todistamassa päinvastaista.

Jari – Olen sentään käynyt näyttelijäntyön kurssin Taideyliopiston avoimessa yliopistossa...

Alex – Ja uskokaa pois, siitä voi olla paljon hyötyä uusissa tehtävissänne. Kuten tiedätte, tämä on suurten omaisuuksien varainhoitoyksikkö.

Jari – Niin...

Alex – Toisin sanoen kasvatamme varakkaiden asiakkaidemme omaisuutta myymällä heille kaikenlaisia rahoitustuotteita – enemmän tai vähemmän tuoreita.

Jari – Vain naisasiakkaiden?

Alex – Jos kertoisin, kuinka suuri osa yksityisvarallisuudesta on leskirouvien hallussa, yllätyisitte. Oletteko kuullut eläkerahastoista?

Jari – Vähän...

Alex – Eläkerahastot ovat täynnä eläkerahoja, ja maailmassa suuri osa eläkeläisistä on naisia – usein leskiä.

Jari – Ymmärrän...

Alex – Siinä näette, miksi pidämme erityisen hyvää huolta naisasiakkaistamme.

Jari – Tietysti.

Alex – Ja meidän kannaltamme naisissa on sekin valtava etu, etteivät he ymmärrä mitään niistä sijoitustuotteista, joita heille myymme.

Jari – En ole varma, ymmärränkö minäkään...

Alex – Ei hätää. En minäkään ymmärrä niistä juuri mitään. Eikä taida enää ymmärtää kukaan muukaan. Ainakaan sen jälkeen kun mieheni kuoli...

Jari – Oletteko leski?

Alex viittaa seinällä olevaan muotokuvaan.

Alex – Valitettavasti. Rakas puolisoni poistui keskuudestamme jokin aika sitten...

Jari – Ai se on teidän...

Alex katsoo kehystä ja huomaa vauriot.

Alex – Mitä ihmettä tälle on tapahtunut?

Jari – Olin juuri kysymässä samaa...

Alex – Ai niin. Taisin vähän eläytyä äsken rooliini. Te näyttelijänä ymmärrätte. Kun hahmoon uppoutuu täysin... Joka tapauksessa meidän tyypillinen asiakkaamme on niin sanottu Kauniaisten leskirouva.

Jari – Selvä...

Alex – Pörssi on kuin kasino: pitkällä aikavälillä talo voittaa aina. Asiakas ei voi voittaa joka kerta. Sitä Kauniaisten leskirouvan on vaikea hyväksyä. Seuraatteko?

Jari – Yritän.

Alex – Ja vaikka mitä sanottaisiin, kriisi koskee rikkaitakin.

Jari – Tietysti...

Alex – Ja kun rikkaat köyhtyvät, heidän pankkinsakin köyhtyy.

Jari – Tietysti.

Alex – Kahden kesken: olemme konkurssin partaalla...

Jari – Ai jaa?

Alex – Veronmaksajat tietysti pelastavat meidät taas, joten ei tämä meille aivan katastrofi ole. On sitä ennenkin nähty, eikö?

Jari – Jos te niin sanotte...

Alex – Mutta Kauniaisten leskirouva ei näe rahojaan enää koskaan. Ymmärtäähän sen, että hän haluaa purkaa vähän paineita.

Jari – Luonnollisesti.

Alex – Ja purkaa ne johonkuhun tiettyyn.

Jari – Ahaa...

Alex – Ja siinä kohtaa te astutte kuvaan.

Jari – Minä?

Alex – Ajatelkaa itseänne sparrausvastuksena omaisuuttaan menettäneille miljonääreille, joille tulee hetkittäin vastustamaton tarve lyödä jotakuta.

Jari – Minusta tuntuu enemmänkin, että olen nyrkkeilysäkki...

Alex – Jari hyvä! Iso mies! Ja vastassa vain heiveröisiä naisia.

Jari – En minä kyllä tunne olevani oikea mies tähän tehtävään...

Alex – Muistutan, että allekirjoititte työsopimuksen, herra Karhunen.

Jari – Miksette te itse ota vastaan näitä asiakkaita, joiden rahat olette hävittäneet?

Alex – Koska tämän yksikön johtajana edustan rahoituslaitoksen jatkuvuutta. Olen vastuussa kaikesta, mutta aivan kuten ministeri, en voi olla mihinkään syyllinen vaarantamatta kaikkien yläpuolellani olevien uskottavuutta. Tässä on kyse koko yhtiön selviytymisestä, herra Karhunen. Mitä minä sanon – koko yhteiskunnan! Ylintä tahoja – suorastaan Korkeinta – ei voida pitää syyllisenä mihinkään. Alimman portaan on maksettava kaikkien muiden puolesta. Ja kädellisten kehitysasteikon kaikkein alimmalta portaalta, jolle vielä saa puvun päälle hihoja pidentämättä, löytyi te: työtön näyttelijä!

Jari – Entä puolisonne?

Alex – Puolisoni näytti aivan yhtä hölmöltä kuin tekin.

Jari – Ymmärrän...

Alex – Kestäkää nyt ainakin koeajan loppuun. Päätätte sitten.

Jari viittaa muotokuvaan.

Jari – Jos olen siihen asti hengissä...

Alex – Ajatelkaa palkkaanne ja tämän maan työllisyystilannetta. Köyhilläkin on kriisi, Jari. Ajatelkaa vaimoanne. Lapsianne.

Jari – Ei minulla ole lapsia.

Alex – Ajatelkaa vaimoanne. Miltä hänestä tuntuu, jos palaatte tänä iltana kotiin ja kerrotte saaneenne taas potkut jo ensimmäisenä päivänä?

Jari – Eipä tässä paljon valinnanvaraa jää...

Alex – Olen varma, että teidät on kuin tehty tähän työhön, herra Karhunen. Ja uskokaa, olen nähnyt monta hakijaa. Te olette jo pohjalla, Jari. Sieltä suunta on vain ylöspäin. Onko teille koskaan sanottu, että teillä on sellainen naama, jota tekee mieli läimäyttää?

Jari – Vaimoni sanoo niin usein. En ole varma, tarkoittaako hän sitä kohteliaisuutena.

Kim saapuu.

Kim – Seuraava tapaamisenne on saapunut. Annanko hänen odottaa?

Alex – Kokeilkaa vielä kerran. Saatatte huomata pitävänne tästä.

Jari – Ei kai tämäkin ole testi?

Kim – Ei, uskokaa pois. Tämä on ihan oikea asiakas. Eikä hän näytä yhtään tyytyväiseltä.

Alex – Onnea, Jari. Ja muistakaa: te olette syyllinen kaikkeen, mutta ette vastuussa mistään.

Alex poistuu. Kim menee sivupöydälle, kääntää "termoksen" ikään kuin oikeaan asentoon, ottaa kehyksen seinältä ja poistuu sen kanssa. Punainen valo alkaa taas vilkkua ja hälytin soida. Birgitta, yläluokkaisen varakkaan rouvan näköisenä, ryntää sisään.

Birgitta – Senkin paskiainen! Te olette tuhonneet minut!

Jari – Istukaa, olkaa hyvä...

Birgitta katsoo ympärilleen yllättyneenä.

Birgitta – Täällä ei ole tuolia!

Jari – Niinpä. Hyvä huomio.

Birgitta – Ja jos olisi, löisin sillä teitä päähän.

Jari – Siksi täällä ei varmaan olekaan tuoleja...

Birgitta – Vielä te saatte maksaa tästä... *(Hän vetää käsilaukustaan revolverin ja tähtää Jaria.)* Jos uskotte Jumalaan, nyt on viimeisen rukouksen aika.

Jari *(käsi puhelimella)* – Minusta nyt on ennen kaikkea punaisen napin aika...

Birgitta – Nyt ei enää naurata, vai mitä?

Jari – Varokaa, pyydän... nuo laukeavat joskus itsestään.

Birgitta – Erinomaista! Niinhän minä sitten sanon tuomarille: ase laukesi itsestään.

Jari – Mutta... mitä te haluatte minulta?

Birgitta – Rahani takaisin.

Jari – Se ei valitettavasti ole minun vallassani, hyvä rouva. Vannon sen. Minä olen syyllinen kaikkeen, mutta vastuussa en mistään.

Birgitta – Hyvä. Sitten minun kuolemani jää teidän omalletunnollenne.

Hän kääntää aseensa ohimolleen. Jari hätäntyy.

Jari – Älkää tehkö sitä. Sehän on vain rahaa.

Birgitta – Kolme miljoonaa euroa.

Jari – No jopas...

Birgitta – Minulle jäi hädin tuskin tarpeeksi elämiseen!

Jari – Paljonko?

Birgitta – Noin kymmenen miljoonaa.

Jari – No jopas...

Birgitta – Kymmenellä miljoonalla ei nykyään pitkälle pötkitä.

Jari – Voin kuvitella...

Alex saapuu. Birgitta säpsähtää, vetäytyy askeleen ja painaa aseensa taas ohimolleen.

Birgitta – Ei liikettäkään tai ammun aivoni pellolle!

Alex – Osaston johtajana haluan ensiksi vakuuttaa teille koko henkilökuntamme täyden tuen.

Birgitta – Myös taloudellisen?

Alex – Henkisen lähinnä. Kuulkaa nyt, Marketta, saanko sanoa Marketta?

Birgitta – Saatte, mutta nimeni on Birgitta.

Alex – Menetitte juuri kolme miljoonaa euroa. On aivan luonnollista, että olette sokissa.

Birgitta – Niin olen...

Alex – Olette itse asiassa suunnilleen samassa mielentilassa kuin pienipalkkainen työntekijä, joka voittaa lotossa.

Birgitta – Te pilkkaatte minua!

Alex – Antakaa minun puhua loppuun. Sama tila, mutta päinvastoin: teidän täytyy hyväksyä, ettette ole enää aivan yhtä rikas kuin ennen.

Jari – Hänellä on silti vielä kymmenen miljoonaa...

Birgitta – Teiltä ei kysytty mitään! Kaikki tämä johtuu teidän täydellisestä kyvyttömyydestänne sijoitusasioissa. Väittäkääpä vastaan!

Jari – Minä... en.

Birgitta – Kuulitteko? Hän myöntää sen itse. Täysi idiootti!

Alex – Juuri siihen olin tulossa. Olemme täysin tietoisia tämän löysän ja niljakkaan olennon puutteista. Valitettavasti hän petti niin meidän kuin teidänkin luottamukseenne.

Birgitta – Selkärangaton väytys.

Alex – Vaikka emme eräistä hämäristä juridisista syistä voikaan heittää häntä ulos, pidämme huolen siitä, että häntä rangaistaan ankarasti.

Birgitta – Niinkö? Miten?

Alex – Ajattelimme aloittaa ruumiillisella kurituksella. Eikö teistäkin tuollainen naama suorastaan pyydä läimäytystä?

Birgitta – Kyllä.

Alex läimäyttää Jaria yllättäen.

Alex (Birgitalle) – Antaa mennä. Kokeilkaa tekin. Se helpottaa.

Birgitta – Luuletteko?

Alex – Luottakaa minuun.

Birgitta läimäyttää Jaria.

Alex – No?

Birgitta – Totta. Kyllä se helpottaa.

Jari – Minua ei kyllä helpota yhtään!

Alex – Alan epäillä, että hänessä asuu itse finanssipiru...

Alex osoittaa Jaria krusifiksilla.

Alex – Pörssipiru, poistu tästä miehestä heti! Tämä toimii aina, vaikka vaikutus ei näy välittömästi.

Birgitta – Pitäisikö hänet polttaa varmuuden vuoksi? Niinhän noidillekin ennen tehtiin...

Alex – Ainakin pidemmällä aikavälillä tuhkaaminen voisi tulla kyseeseen...

Birgitan puhelin soi ja hän vastaa.

Birgitta – Niin? Ai aivan, anteeksi... Ei, ei, olen siellä vajaan puolen tunnin kuluttua. Kiitos, nähdään pian... (*Laittaa puhelimen pois.*) Anteeksi, kampaajani. Olin unohtanut, että minulla oli aika tänä aamuna. Olen ollut niin järkyttynyt...

Alex – Se on täysin ymmärrettävää.

Birgitta – Minun täytyy mennä. Tiedättehän, miten vaikea hyvälle kampaajalle on saada aikaa. Ja tyttäreni menee huomenna naimisiin. Harmi, ettei mieheni näe sitä.

Jari – Miksei?

Birgitta – Koska hän on kuollut! (*Jarille.*) Te ette muuten pääse tästä näin vähällä... (*Alexille.*) Kiitos. Olitte oikeassa. Nyt on vähän parempi olo.

Alex – Olen aina palveluksessanne.

Asiakas poistuu.

Alex – Sehän meni aika hyvin, eikö? Ensimmäiseksi tulikasteeksi. Onnittelut, selvisitte hienosti.

Jari (*hieroo poskeaan*) – Niinkö teistä?

Alex – Selvisitte hengissä. Kun asiakas on noin itsetuhoinen, hänen itsetuhoisuutensa täytyy ohjata ulospäin ja muuttaa positiiviseksi aggressioksi jotakuta toista kohtaan.

Jari – Ja se joku toinen olen minä...

Alex – Olen erittäin tyytyväinen teihin, Jari. Jos jatkatte samaan malliin, kolmen kuukauden päästä pääsette vakituisen työsuhteeseen.

Jari – En tiedä... Näittekö te? Hän oli tappaa minut!

Alex – Mutta ei tappanut.

Jari – Hän sentään läimäytti minua! Ja tekin läimäytitte!

Alex – Puhun nyt suoraan, herra Karhunen.

Jari – Korhonen.

Alex – Tuolla luuserin naamalla ja ansioluettelolla, joka näyttää lähinnä Kelan hylkäyspäätösten kokoelmalta, mitä te oikeastaan odotatte elämältä?

Jari – En kovin paljon, tiedän...

Alex – Edellisissä työpaikoissanne olette varmaan saaneet kuulla kunnianne tämän tästä aivan syyttä?

Jari – Ne edelliset työpaikkani...

Alex – Ja tuolla naamalla opettajannekin ovat varmasti joskus halunneet antaa teille korvapuustin?

Jari – Ne opintoni...

Alex – Täällä teille sentään maksetaan siitä. Ja ylin johto arvostaa teitä salaa suunnattomasti.

Jari – Minähän vaarannan henkeni!

Alex – Juuri siksi teistä tulee sankari, Jari! Mitä minä sanon – melkein pyhimys! Veikkaan, että tuolla viattoman näköisellä naamallanne olitte lapsena pyhäkoulun mallipoika, vai mitä?

Jari – En...

Alex – Sitten muistakaa tämä: Jumalan Karitsa ottaa kantaakseen maailman synnit. Kun otatte koko järjestelmämme synnit kannettavaksenne, teistä tulee meidän Jeesus Kristuksemme, Jari. Teillä on jo samat alkukirjaimet. Sehän on selvä merkki!

Jari – Samat alkukirjaimet?

Alex – JK! Jari Karhunen!

Jari – Korhonen.

Alex – Niin, mutta alkukirjaimet eivät muutu, vai mitä?

Jari – Eivät...

Alex – Totisesti minä sanon teille, herra Karhunen: teidät on ennalta määrätty tämän pankin syntipukiksi. Tervetuloa joukkoon!

Alex poistuu. Jari lysähtää tuoliinsa. Birgitta palaa Alexin kanssa. Jari nousee.

Birgitta – Vielä yksi asia...

Jari – Olkaa hyvä...

Birgitta – Te olette todella selkärangaton vätys.

Birgitta läimäyttää häntä uudestaan.

Alex – No niin, Jari, kääntäkää toinenkin poski!

Jari tekee sen puoliksi transsissa. Birgitta läimäyttää toistakin poskea.

Birgitta – Kyllä tämä todella helpottaa...

Alex – Eikö vain? Voitte halutessanne vielä potkaista häntä kunnolla takapuoleen.

Birgitta – Oikeastiko?

Alex – Jari?

Jari (*kääntyy*) – Niin?

Birgitta käyttää tilaisuuden hyväkseen ja potkaisee häntä takapuoleen.

Birgitta – Ah! Nyt helpotti vielä enemmän.

Alex – Näkemiin, hyvä rouva. En saata teitä ovelle, tunnettehan tien. Tulkaa koska tahansa. Olkaa kuin kotonanne!

Birgitta poistuu.

Alex – Hän pitää teistä jo kovasti.

Jari – Luuletteko, että hän tulee usein takaisin?

Alex – Te muistutatte puolisoani, Jari. Kuka tietää, ehkä päädyn vielä naimisiin kanssanne.

Jari – Mutta minä olen jo naimisissa...

Alex – Joka tapauksessa onnittelut. Olen erittäin tyytyväinen. Teistä on jo tullut oikea kynnysmatto.

Jari – Kiitos.

Alex – Kyllä te vielä opitte pitämään tästä.

Jari – Läimäytykset vielä menettelevät, mutta revolveri... Voin olla kynnysmatto, mutta en halua, että minuun ammutaan reikiä.

Alex – Työsuojelutarkastajiakin ammutaan joskus haulikolla, ja silti virkoihin löytyy hakijoita. Kriisi, Jari! Täällä sentään puhutaan pienistä kaliipereista. Sellaisista, jotka mahtuvat Louis Vuittonin käsilaukkuun.

Jari – Helppohan teidän on sanoa. Ette ole minun paikallani.

Alex – Te olette hauska, Jari. Tietenkään en ole teidän paikallanne – minähän maksan teille siitä, että olette minun paikallani. Kuulkaa, pidän teistä. Ehdotan seuraavaa: bonus jokaisesta kahdesta läimäytyksestä ja lisäpalkkio jokaisesta luodin osumasta. Käykö?

Jari – Mieluummin luotiliivit.

Alex – Herra Karhunen... parhaat nuorallakävelijät työskentelevät ilman turvaverkkoa. Juuri se tekee heidän ammatistaan suuren. Te olette taiteilija, Jari!

Alex poistuu. Puhelin soi.

Jari – Hei kulta, sinäkö? Kuulostaako ääneni oudolta? Ei, kaikki on hyvin... Tämä on vähän... vaikea selittää. Minulla oli juuri ensimmäinen asiakas. Meni kuulemma ihan hyvin, ainakin pomon mielestä. Miksei... sain juuri lounassetelitkin. Nähdään kohta. (*Laskee luurin.*) En voi uskoa, että sanoin sen menneen ihan hyvin...

Kim palaa tällä kertaa valkoisessa hoitajan takissa. Hänellä on kädessään vesilasi, jonka hän laskee pöydälle.

Kim – No, Jari? Onko kaikki ehjänä?

Jari – Luulisin...

Kim – Tutkin teidät silti nopeasti. Pelkkä rutiinitarkastus. Nouskaa seisomaan, olkaa hyvä.

Jari nousee. Kim tekee nopean tutkimuksen käyttäen takin taskuissa tai kaulassa olevia välineitä.

Kim – Avatkaa suu ja näyttäkää kieltä... kiitos. Kumartukaa vähän eteen ja sanokaa "kolmekymmentäkolme miljoonaa"... hyvä. Kyllä te vielä palvelukseen kelpaatte. Onnittelut. (*Ojentaen tabletin ja vesilasin.*) Ottakaa tämä kuitenkin. Se tekee hyvää.

Jari – Ei kai se ole myrkkyä?

Kim – Hyvänen aika. Miksi minä haluaisin myrkyttää teidät?

Jari nielee tabletin mukisematta.

Jari (*viittaa sivupöydälle*) – Mihin hän muuten kuoli?

Kim – Hän?

Jari – Se tyyppi siellä termoksessa.

Kim – Mikä saa teidät ajattelemaan, että termokseen on suljettu joku?

Jari – Te itse sanoitte niin äsken!

Kim – Minäkö sanoin, että siellä on joku?

Jari – Mutta sehän EI OLE termospullo!

Kim – Miksi sitten sanotte, että siellä on joku sisällä?

Kim ottaa tyhjän lasin, menee "termoksen" luo ja täyttää lasin kuin taikauskusta kahvilla. Jari tuijottaa ällistyneenä.

Kim – Kupillinen kahvia lääkkeen maun peitoksi?

Jari – Ei kiitos...

Kim – Hyvä on, juon sen itse. (*Tyhjentää lasin.*) Näettehän, ei sekään ollut myrkkyä. Tosin kahvi ei ole enää kovin kuumaa...

Jari jää hämmentyneenä paikoilleen ja alkaa epäillä omaa järkeään. Maija tulee sisään tavallisen arkisesti pukeutuneena. Maijan roolin voi esittää sama näyttelijä kuin Birgitan.

Kim – Teille tuli taas vieras... (*Sivuhuomautuksena.*) Eikä hänkään näytä kovin hyväntuuliselta.

Jari – Hän on vaimoni.

Kim – Selvä, jätän hänet teille... tarkoitan: jätän teidät kahden.

Kim poistuu. Maija katsoo hänen peräänsä epäluuloisesti.

Maija – Onko sinulla ihan oma assistentti?

Jari – Aika hullua, eikö?

Maija – Ja oma työhuone?

Jari – Ei hassumpaa, vai mitä?

Maija – No niin! Näetkö, että tein oikein, kun sain sinut lopettamaan teatterihommat ja etsimään vihdoinkin oikean työn!

Jari – Niin...

Maija – No, miten täällä menee?

Jari – Kuule... en oikein tiedä, mitä sanoisin.

Maija – Eivät aio pitää sinua, niinkö?

Jari – Ei, vaan minä... en ole varma, haluanko jäädä.

Maija – Älä viitsi.

Jari – Et usko tätä, mutta... täällä minua kohdellaan kuin nyrkkeilysäkkiä.

Maija – Niin minuakin töissä kohdellaan. Pomo pompottaa minua koko ajan.

Jari – Ai?

Maija – Työkaverit käyvät hermoille, asiakkaat käyvät hermoille – kaikki käyvät hermoille! Mutta pakkohan sitä on elantonsa ansaita.

Jari – Ei, minä tarkoitan ihan kirjaimellisesti. Täällä minua oikeasti lyödään. Ymmärrätkö?

Maija – Ihan oikeastiko?

Jari – Läimäyttelevät!

Maija – Ahaa...

Jari – Ja potkivat perseelle!

Maija – Tuoko on paras tekosyy, jonka keksit?

Jari – Mihin?

Maija – Siihen, että pääsisit taas luistamaan töistä.

Jari – Ei ollenkaan!

Maija – Varoitan sinua, Jari. Tämä on viimeinen mahdollisuutesi. Jos et pysty pitämään tätäkään työpaikkaa, minä lähden.

Jari – Älä nyt suutu, kulta. Kunhan puhuin. Totta kai pidän tämän työn.

Maija – Hyvä. Lupaatko?

Jari – Vannon... vaikka edeltäjäni tuhkan kautta.

Maija – Hyvä. Minun täytyy lähteä.

Jari – Etkö tule lounaalle kanssani? Sain juuri lounasseteleitä!

Maija – Anteeksi, joskus toiste. Unohdin kokonaan, että lupasin lounastaa äidin kanssa.

Jari – Ai niin?

Maija – Tänään on maanantai, Jari. Syön äidin kanssa joka maanantai.

Jari – Tietenkin. Anteeksi, etten muistanut.

Maija – No, tsemppiä.

Jari – Samoin.

Maija lähtee, mutta pysähtyy vielä.

Maija – Ai niin. Voisitko antaa ne lounassetelit minulle, kun et kerran käytä niitä?

Jari – Tietenkin, kulta. Tässä.

Jari ojentaa hänelle lounassetelivihkon.

Maija – Kiitos. Minä menen. Nähdään illalla?

Jari – Joo.

Maija – Ja hyvää ruokahalua silti.

Kim palaa mukanaan pino kirjeitä.

Kim – Rouva Korhonen vaikuttaa aika tiukalta tapaukselta...

Jari – Hänen kanssaan pitää vain osata toimia.

Kim – Tässä postinne.

Kim laskee kirjeet pöydälle.

Jari – Tuleeko minulle täällä postiakin?

Kim – Tietenkin.

Jari vilkaisee kuoria.

Jari – Mitä nämä ovat?

Kim – Lähinnä haukkumakirjeitä. Ja uhkauksia, tietenkin. Joskus joukossa on kirjepommejakin, mutta harvoin. Ei teidän ole pakko avata niitä. Haluatteko, että vien ne saman tien pois?

Jari – Kiitos, kyllä.

Kim – Selvä, herra Karhunen. Jos sallitte, avaan ehkä yhden tai kaksi ennen kuin toimitan ne pommiryhmälle. Jotkut ovat aika hauskoja. Ei pitäisi, mutta en koskaan malta olla lukematta muutamaa.

Kim ottaa kirjeet ja poistuu. Jari lysähtää tuoliinsa yrittäen vetää henkeä. Kuuluu räjähdys.

Jari – Uteliaisuus käy kalliiksi...

Jari ei ehdi edes huokaista, kun punainen valo alkaa taas vilkkua ja hälytin soida. Laina, varakkaan mutta hieman mauttoman nousukkaan oloinen nainen, tulee sisään. Lainan roolin voi esittää sama näyttelijä kuin Birgitan ja/tai Maijan.

Laina (kylmästi) – Hyvää päivää.

Jari – Hyvää päivää. Haluatteko läimäyttää heti vai solvaatteko ensin?

Laina (yllättyneenä) – Kieltämättä houkuttaa, kun teitä katsoo, mutta...

Jari – Antaa mennä. Olen varmasti ansainnut sen.

Laina – Ei, oikeastaan minä...

Jari – Potkaiskaa edes sääreen! Jollainhan minun täytyy palkkani ansaita!

Laina – En ymmärrä. Teidän sijoitusneuvojenne ansiosta varallisuuteni kolminkertaistui kahdessa vuodessa.

Hän ojentaa kätensä. Jari vetäytyy vaistomaisesti kuin odottaisi läimäytystä.

Laina – Laina.

Jari ryhdistäytyy ja kättelee häntä.

Jari – Laina?

Laina – Niin. Se on nimeni.

Jari – Ai... anteeksi. Luulin, että puhuitte lainasta.

Laina – Pankissa tämä väärinkäsitys on ehkä sentään ymmärrettävä.

Jari – Totta. Täällä lainoja taitaa muutenkin pyöriä joka puolella...

Laina – Joka tapauksessa tulini oikeastaan kiittämään teitä.

Jari – Kiittämään?

Laina – Toin teille jopa karkkeja.

Hän ottaa laukustaan karkkirasian ja ojentaa sen. Jari näyttää ensin hämmentyneeltä ja menettää sitten täysin malttinsa. Hän paistaa rasian ja karkit pitkin lattiaa.

Jari – En minä halua teidän karkkejanne!

Laina – Anteeksi. Jos olisin tiennyt, olisin tuonut suklaata. Pidätkö suklaasta?

Jari – Te tuhlaatte minun aikaani, ymmärrätkö?

Laina – Kukkia sitten?

Jari – Luuletteko todella, ettei minulla ole muuta tekemistä?

Laina – En tietenkään, mutta...

Jari – Kuunteletteko te itseänne?

Laina – Mitä?

Jari – Olette kolme kertaa rikkaampi kuin ennen! Ja mitä teitte sen eteen?

Laina – En mitään.

Jari – Eikö hävetä?

Laina – Ei.

Jari – Tulkaapas tänne!

Laina tottelee. Jari ottaa hänet polvelleen ja läimäyttää häntä muutaman kerran takapuolelle.

Jari – Joko hävettää?

Laina – Alkaa vähitellen...

Jari – Ja nyt ulos!

Laina – Selvä, herra Karhunen...

Laina poistuu nolona. Kim ryntää sisään kasvot mustina kirjepommin räjähdyksestä.

Jari – Mitä nyt taas?

Kim – Olen todella pahoillani tästä sekaannuksesta. Kyse oli tietenkin erehdyksestä. Yleensä tapaamista pyytävät vain tyytymättömät asiakkaat. Ja kuten näette, olin itsekkin vielä järkyttynyt...

Alex saapuu. Kim poistuu nopeasti.

Jari – Olen todella pahoillani. Luulin että... taisin vähän innostua liikaa.

Alex – Niinpä... (*Selvästi kiihottuneena.*) En tiennyt, että tuon hakatun koiran ilmeen takana piilee oikea pitbull.

Jari – Ette kai aio antaa minulle potkuja tämän takia? Vaimoni haluaa kovasti, että pidän tämän työpaikan.

Alex – Potkuja? Ei missään tapauksessa! Asiakas vaikutti suorastaan tyytyväiseltä tapaamiseenne. Hän harkitsee jopa lopunkin omaisuutensa siirtämistä meille.

Jari – Niinkö?

Alex – Alan miettiä, pitäisikö tehtäväkenttäänne laajentaa, Jari.

Jari – Minun tehtäväkenttäni...

Alex – Mutta ensin teidän pitäisi tietenkä läpäistä vielä yksi pieni testi, jotta näen, onko teissä riittävästi otetta.

Alex alkaa riisuutua.

Alex (*kiihottuneena*) – Minäkin ansaitseen rahaa nukkuessani, Jari... Minäkin ansaitseen kunnon rangaistuksen...

Alex painaa punaista nappia. Se alkaa vilkkua ja hälytin soi.

Pimennys.

Valot.

Alex pukeutuu, ja Jari järjestee myös vaatteitaan. Kim saapuu uuden muotokuvan kanssa ja ripustaa sen entisen tilalle. Kuvassa on ristiinnaulittu Kristus. Jari menee lähemmäs ja katsoo kuvaa.

Jari – Mutta sehän olen minä!

Kim – Olette kuukauden työntekijä, Jari.

Alex – No, tyytyväinen?

Kim – Vaimonne tulee olemaan ylpeä teistä, herra Karhunen.

Jari jää hetkeksi sanattomaksi.

Alex – Se oli hyvä uutinen, Jari...

Jari – Onko huonokin uutinen?

Alex – Saimme juuri tietää, että pankkimme on mennyt konkurssiin.

Kim – Rahansa menettäneet leskirouvat tungeksivat jo konttorin oven takana.

Alex – Meidän täytyy keksiä nopeasti jotain, mikä rauhoittaa heidät.

Jari – Ymmärrän... töitä taitaa riittää.

Kim – Pelkään, ettei teidän tavallinen palvelunne tällä kertaa riitä.

Alex – Nyt täytyy tehdä jotain todella näyttävää.

Kim – Symbolinen ele.

Alex – Koko pankkijärjestelmämme tulevaisuus on vaakalaudalla, Jari.

Jari – Sanokaa, että tämä on painajainen...

Alex (*Kimille*) – Hakekaa vasara ja sirppi...

Kim – Tarkoitatte varmaan vasaraa ja nauloja.

Alex – Niinhän minä sanoin, eikö?

Kim poistuu.

Alex – Nyt täytyy olla rohkea, Jari.

Punainen merkkivalo alkaa vilkkua ja hälytin soi.

Pimennys.

Valot.

Jari nukkuu retkottaen johtajantuolissa. Puhelin soi ja hän säpsähtää hereille. Hän vastaa.

Jari – Haloo...? Ai Kim? Joo, joo, selvä... Ei tässä mitään. Taisin torkahtaa hetkeksi ja näin painajaista...

Hän nousee vielä tokkuraisena, menee sivupöydälle ja ottaa termoksen.

Jari – Nyt minä tarvitsen kunnon kahvin...

Hän avaa termoksen ja aikoo kaataa kahvia korkkiin. Sen sijaan sisältä näyttää purkautuvan valkoista savua, joka täyttää näyttämön. Valaistus muuttuu epätodelliseksi ja kuuluu ääni, joka voi olla Alexin.

Alex – Saatte esittää yhden toivomuksen, herra Karhunen...

Jari – Korhonen, oikeastaan...

Alex – Aivan, anteeksi...

Jari – Eikö tällaisissa yleensä saa kolme toivomusta?

Alex – On kriisi, herra Korhonen.

Jari – Yksi toivomus... Hyvä on. Saisinko kupin kahvia?

Pimennys.

Valot.

Jari nukkuu retkottaen tuolissa. Maija tulee työhuoneeseen ja näkee hänet.

Maija – Jari?

Jari – Maija? Mitä sinä täällä teet?

Maija – Pyysin assistenttiasi ilmoittamaan tulostani, mutta kun et vastannut...

Jari – Anteeksi. Taisin torkahtaa hetkeksi.

Maija – Muistatko, että meidän piti mennä lounaalle yhdessä?

Jari – Joo, totta kai. Olen valmis. Mennäänkö?

Maija – Okei. Oletko varma, että kaikki on hyvin?

Jari – Joo, joo. Ihan tavallinen työpäivä...

Maija – Hyvä.

He ovat lähdössä.

Jari – Näin vain aivan uskomattoman painajaisen... et arvaa millaisen.

Maija – Ai jaa?

Jari – Naura pois, mutta näin unta, että sinä olit vaimoni.

Maija – Jari... minähän olen sinun vaimosi.

Jari – Ai... Sitten tämä painajainen ei taidakaan olla vielä ihan ohi.

He poistuvat.

Pimennys.

Loppu

Kirjailija

Jean-Pierre Martinez syntyi vuonna 1955 Auvers-sur-Oisessa, Ranskassa. Hän sai ensimmäiset kokemuksensa esiintymislavalta rumpalina useissa rockyhtyeissä ennen kuin ryhtyi työskentelemään semiootikkona mainosalalla. Myöhemmin hän työskenteli televisiokäsikirjoittajana ja palasi lopulta teatterin pariin näytelmäkirjailijana.

Hän on kirjoittanut noin sata televisiokäsikirjoitusta ja yli 120 näytelmää. Osa hänen teoksistaan, kuten *Perjantai 13.* ja *Strip Poker*, on jo vakiinnuttanut asemansa nykyteatterin ohjelmistossa.

Nykyään Jean-Pierre Martinez kuuluu Ranskan ja ranskankielisten maiden esitetyimpiin nykyajan näytelmäkirjailijoihin. Monet hänen näytelmistään on käännetty useille kielille, muun muassa englanniksi ja espanjaksi, ja niitä esitetään säännöllisesti Yhdysvalloissa, Latinalaisessa Amerikassa sekä lukuisissa muissa maissa.

Jean-Pierre Martinezia edustaa **SACD (Société des Auteurs et Compositeurs Dramatiques)**.

Helpottaakseen sekä ammatti- että harrastajateattereiden työskentelyä kirjailija on päättänyt tarjota näytelmiensä tekstit maksutta ladattaviksi. Jokainen julkinen esitys edellyttää kuitenkin tekijän ennakkolupaa.

Tämä teksti on tekijänoikeuden suojaama. Sen luvaton jäljentäminen, muokkaaminen tai muu käyttö, myös osittain, voi johtaa oikeudellisiin seuraamuksiin.

Jos haluat ottaa yhteyttä Jean-Pierre Martineziin tai pyytää lupaa jonkin hänen näytelmänsä esittämiseen, käytä jotakin seuraavista yhteydenottolomakkeista:

<https://jeanpierremartinez.net/en/contact-2/>

Jean-Pierre Martinezin näytelmät

Kaikki Jean-Pierre Martinezin näytelmät ja niiden käännökset ovat ladattavissa maksutta hänen verkkosivustoiltaan:

<https://jeanpierremartinez.net/en/jean-pierre-martinezin-naytelmat-suomeksi-ladattavaksi/>

<https://comediatheque.net/lataa-naytelmateksteja-ilmaiseksi/>

Tämä teksti on tekijänoikeuden suojaama. Luvaton käyttö voi johtaa oikeudellisiin seuraamuksiin ja vahingonkorvausvastuuseen.

Kaikki Jean-Pierre Martinezin näytelmät ja niiden käännökset ovat ladattavissa ilmaiseksi hänen verkkosivustoiltaan. Jokainen julkinen esitys, riippumatta siitä, onko kyseessä ammatti- vai harrastajateatteri, edellyttää kuitenkin tekijän ennakkolupaa.

Jean-Pierre Martinezin suomenkieliset näytelmät ovat ladattavissa ilmaiseksi:

<https://jeanpierremartinez.net/en/jean-pierre-martinezin-naytelmat-suomeksi-ladattavaksi/>

<https://comediatheque.net/lataa-naytelmateksteja-ilmaiseksi/>

© La Comédiathèque
Syyskuu 2026

ISBN 978-2-38602-499-3

Tekstin lataus: maksuton